

ERIÄVÄ MIELIPIIDE

Kuntalaki 10.4.2015/410 106 §

Loviisan kaupungille tuli maaliskuussa 2024 asianajotoimisto Anna-Karin Mickwitz Oy:n asianajolasku, suuruudeltaan 5 890,00 euro. Koska toimeksiannosta ei löytynyt viranhaltijapäätöstä, kiisti silloinen vt. kaupunginjohtaja laskun perusteettomana. Asianajolasku maksettiin perintä- ja viivästyskulujen välttämiseksi. Kaupunginkansliakeskuksessa on sen jälkeen selvitetty toimeksiannon tekemisen perusteita ja laskun loppusummaa vastaavan määrän mahdollista perimistä toimeksiannon tehneeltä asianosaiselta. Kaupunginhallitus päätti kokouksessaan 9.9.2024 § 6 ettei se kuitenkaan esitä maksuvaatimusta, määrältään 5 890,00 euroa, liitteessä ilmenevälle asianosaiselle.

Annetun tiedon perusteella asianajotoimeksiannosta ei löydy viranhaltijapäätöstä eikä edes tilauspäätöstä. Siten lakipalvelun tilaamisessa ei ole noudatettu kaupungin hankintoja koskevia menettelyjä. Ko. asianajotoimiston 11.3.2024 päivätyssä laskussa on mainittu viitteenä yhteyshenkilöksi kaupungin talousjohtaja, joka ei kuitenkaan saadun tiedon mukaan ole tilannut kyseistä lakipalvelua. Esityslistassa mainitaan ”liitteestä ilmenevälle asianosaiselle”, mutta asianosaisen nimeä ei kuitenkaan ole mainittu. Tiedossa ei myöskään ole mikä on ollut asianajotoimistolle annettu toimeksianto ja mihin osoitteeseen ja kenelle asianajotoimiston työn tuloksena syntyneet dokumentit on lähetetty.

Hallintolain 6.6.2003/434 31 §:n mukaan viranomaisen on huolehdittava asian riittävästä ja asianmukaisesta selvittämisestä hankkimalla asian ratkaisemiseksi tarpeelliset tiedot sekä selvitykset. Kaupunginhallitus ei ole huolehtinut selvittämisvelvollisuudestaan ja siten noudattanut hallintolain määräystä. Kaupunginhallitus ei myöskään ole tehnyt sellaista päätöstä, että esityslistassa mainittu asianosainen saisi tilata kaupungin laskuun lakipalveluita. Tietyvästi muille ns. työ- ja virkakoikeudellisen riidan osapuolille ei kaupunki ole yhdenvertaisesti kustantanut henkilökohtaisia lakipalveluita. Siten asiassa ei ole noudatettu myöskään yhdenvertaisuuslain 1325/2014 säädöksiä. Viranomaisena kaupunginhallituksen on velvollisuus edistää yhdenvertaista kohtelua.

Esityslistassa annetaan tieto, että ”kaupungin palveluksessa oleva oli tehnyt toimeksiannon kaupungin puolesta”. Tieto on ristiriitainen, koska kukaan kaupungin palveluksessa oleva ei olet tehnyt toimeksiantoa. Käytettävissä olevan tiedon mukaan toimeksiantoa ei ole tehty kaupungin, vaan asianosaisen omasta toimesta. Jos asianosaiselle tarkoitetaan entistä kaupunginjohtajaa, niin hän siirtyi virkavapaalle 17.2.2024 ja vapautettiin työvelvoitteesta 1.3.2024 (KH:n pöytäkirja 5.2.2024/§40). Julkisuudessa olevan tiedon (Kuntalehti 29.2.2024) mukaan entinen kaupunginjohtaja siirtyi jo maaliskuun alusta alkaen toisen työnantajan palvelukseen.

Entinen k.o. johtava viranhaltija soitti allekirjoittaneelle 27.5.2024 ja kertoi, että hän oli sopinut kaupunginhallituksen puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan sekä vt. kaupunginjohtajan kanssa, että kaupunki maksaa asianajotoimiston ko. laskun. Ilmeisesti kyseessä on juuri esityslistassa mainittu 5.890,00 euron lasku. Puheenjohtajistoon kuuluvat vt. kaupunginjohtajan ohella eivät muista ja kiistävät, että em. lupausta olisi annettu. Sillä seikalla ei kuitenkaan ole merkitystä, oliko lupaus annettu vai ei, koska jos valtuutus on syntynyt ainoastaan valtuuttajan suullisella ilmoituksella valtuutetulle, ei toimivallan ylitys sido valtuuttajaa missään tapauksessa. Puheenjohtajistoon kuuluvilla ja vt. kaupunginjohtajalla ei olisi edes ollut toimivaltaa antaa lupausta laskun maksamisesta, joka entisen johtavan viranhaltijan olisi pitänyt entisen asemansa perusteella tietää.

Toimivaltavirheellä tarkoitetaan, että viranomainen on toiminut päätöstä tehdessään ja asiaa ratkaistessaan ilman hänelle säädettyä toimivaltaa, ylittänyt siis toimivaltansa. Viranomaisella täytyy aina olla laissa säädetty toimivalta ratkaista asia, jossa käytetään julkista valtaa. Kaiken edellä lausutun perusteella kaupunginhallitus on tehnyt toimivaltavirheen, koska se on hyväksynyt, että julkisista varoista on ko. lasku maksettu, joka kuuluu lakipalvelun tilanteen yksityisen tahon maksettavaksi. Myös laskun hyväksynyt ja maksattanut viranhaltija on tehnyt asiassa toimivaltavirheen, jonka seikan kaupunginhallitus on jättänyt huomiotta. Kuntalain 39 §:n mukaan kunnanhallituksen tulee valvoa kunnan etua. Täten kaupunginhallitus ei päätöksellään saa maksaa julkisista varoista k.o lakipalvelu-laskua, jota kaupungin hallinnossa hankintaoikeudet omaavat viranhaltijat eivät ole tilanneet ja siten **kaupunginhallituksen olisi pitänyt periä asianosaiselta, palvelun tilanneelta, k.o. 5 890,00 euron summa maksuvaatimuksella eikä missään nimessä itse maksaa laskua kaupungin julkisista varoista.**

Lopuksi ja esimerkkinä viitataan KKO:n 10.9.2024 tekemään päätökseen R 2023/51, joka koski Kittilän kunnan kunnanhallituksen puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tilaamia lakiasianpalveluja ja niiden maksatusta kunnan toimesta sekä sen seurauksia. KKO :n päätös oli tuomitseva ja asianomaisille jopa ehdollista vankeutta tuottava.

Kunnioittavasti

Kari Hagfors

KH:n jäsen